

เริม

โรคเริมเป็นโรคผิวหนังที่พบบ่อยอีกโรคหนึ่ง ซึ่งมีชื่อที่นำรู้สำหรับโรคนี้ในหลายแง่มุมด้วยกัน

สาเหตุ

โรคเริมมีสาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัสที่มีชื่อว่า “เฮอร์ปีส์ซิมเพล็กซ์” (HSV-Herpes simplex virus) ไวรัสตัวนี้ทำให้เกิดโรคทั้งที่ผิวหนังและเยื่อเมือก การติดเชื้อครั้งแรกจะเกิดผื่น ที่รุนแรง และกินระยะเวลานาน 2-3 สัปดาห์ มักมีอาการอื่นร่วม เช่น มีต่อมน้ำเหลืองบริเวณใกล้เคียงโต แต่ถ้ามีการติดเชื้อครั้งต่อไป จะมีอาการสั้นลง และพบผื่นช่วงสั้นเพียง 1-2 สัปดาห์ โดยไม่มีอาการรุนแรง ต่อมน้ำเหลืองอาจไม่โต

อาการ

โรคนี้หลังจากติดเชื้อจะมีระยะฟักตัว 1-2 สัปดาห์สามารถติดต่อไปยังทารกโดยได้รับเชื้อไวรัสจากช่องคลอดของมารดาช่วงระหว่างเวลาใกล้คลอด โรคเริมโดยปกติมักพบบริเวณเยื่อเมือกภายในช่องปาก เหงือก ลิ้น เพดาน ซึ่งอาจทำให้ผู้ป่วยรับประทานอาหารไม่ได้ บางรายอาจเกิดบริเวณอวัยวะเพศ

ลักษณะของเริมเป็นตุ่มน้ำใส และจะแตกเป็นแผลเล็กๆ ภายใน 2-4 วัน บางรายแผลอาจคงอยู่นาน 2 สัปดาห์ ผิวหนังที่มีบาดแผลสามารถรับเชื้อนี้ได้ เช่น ทันตแพทย์อาจติดเชื้อเริมบริเวณนิ้วมือ ซึ่งมีลักษณะเป็นตุ่มน้ำใสเป็นกลุ่มๆ เช่นกัน

การติดเชื้อเริมมักถูกกระตุ้นจากแสงแดด การมีไข้ ความเครียด รอยถลอก รอยขีดข่วนบริเวณผิวหนัง และในช่วงเวลาที่มีประจำเดือน ในรายที่ติดเชื้อซ้ำพบว่าแผลจะตกสะเก็ดก่อนข้างรวดเร็วภายใน 4 วัน และแผลมักจะแห้งหมดภายใน 10 วัน การติดเชื้อซ้ำอาจเกิดได้ประมาณ 1-4 ครั้งต่อปี ในรายที่ผู้ป่วยเป็นโรคเอดส์พบว่าจะมีอาการของโรคเริม ซึ่งเป็นบ่อยและมีอาการรุนแรง ดังนั้น ในรายที่สงสัยแพทย์อาจจะทำการตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อเอชไอวีร่วมด้วย

การติดต่อ

เริมเป็นโรคที่ติดต่อย่างง่ายดาย แต่มีประมาณร้อยละ 10 ของผู้ที่ได้รับเชื้อเท่านั้นที่จะเกิดอาการ ในรายที่มีอาการเป็นๆ หายๆ เชื่อว่าเชื้อไวรัสต้นเหตุยังคงฝังตัวอยู่ในร่างกาย โดยมักจะหลบ ซ่อนตัวอยู่ตามเซลล์ประสาท เมื่อร่างกายมีอาการอ่อนแอ เช่น เกิดความเครียด หรือมีอาการเจ็บป่วย ไวรัสเหล่านี้จะเคลื่อนตัวออกมากระตุ้นให้เกิดผื่นอักเสบขึ้นได้

ในรายที่มีร่างกายอ่อนแอจากการเจ็บป่วยเรื้อรัง ได้รับยารักษาโรคมะเร็ง คอร์ติโคสเตียรอยด์ หรือโรคเอดส์ จะพบผื่นที่รุนแรงซึ่งสามารถก่ออันตรายให้กับผู้ป่วยจนเสียชีวิตได้ วิธีการติดต่อก่อนนั้นถ่ายทอดได้

โดยการสัมผัสใกล้ชิดกัน เช่น ระหว่างคนในครอบครัว เพื่อน โดยการถูกเนื้อต้องตัว จูบ การรับประทานอาหาร หรือการใช้ผ้าเช็ดตัวร่วมกัน

การวินิจฉัย

เนื่องจากลักษณะอาการค่อนข้างเด่นชัด จึงไม่จำเป็นต้องอาศัยการตรวจเพิ่มเติมทางห้องปฏิบัติการ แต่ในรายที่แสดงอาการไม่เด่นชัด แพทย์อาจจูดอบแผลเพื่อข้อมเชื้อ เพาะเชื้อ หรือตรวจดูระดับภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัส

การรักษา

สำหรับการรักษา ยังไม่มีวัคซีนป้องกันโรค แต่มียารักษาซึ่งได้ผลดีมาก คือ อะไซโคลเวียร์ (acyclovir) ซึ่งเป็นยาฆ่าไวรัสที่ได้ผลดี โดยรับประทานประมาณครั้งละ 5-10 วัน ยานี้จะลดระยะเวลาของการแพร่เชื้อไวรัสจาก 9 วันเหลือเพียง 2 วัน ลดอาการปวดจาก 7 วันเหลือ 5 วัน และลดระยะเวลาการหายของผื่นจาก 16 วันเหลือ 12 วัน แต่ไม่มีผลป้องกันการกลับเป็นซ้ำ การให้ยาอะไซโคลเวียร์ชนิดทาจะช่วยทำให้ผื่นหายเร็วขึ้น นอกจากนี้อาจมีการรักษาเสริม เช่น การให้น้ำยาประคบพวก 3% โบริก 4% ซิงค์ซัลเฟตร่วมด้วย วิธีเหล่านี้จะทำให้ผู้ป่วยรู้สึกสบายขึ้น และแผลแห้งเร็วขึ้น

ในรายที่เริ่มมีผื่น โดยเฉพาะรายที่กลับเป็นซ้ำบ่อยๆ การรับประทานยาอะไซโคลเวียร์ภายใน 48 ชั่วโมงเมื่อเริ่มมีอาการ โดยการวินิจฉัยของผู้ป่วยและการรับประทานยาด้วยตนเองจะได้ผลดี และเกิดผื่นใหม่น้อยมากเพียงร้อยละ 7 เปรียบเทียบกับการมารอบพบแพทย์แล้วค่อยรับประทานยาซึ่งจะเกิดผื่นใหม่ถึงร้อยละ 16 ดังนั้นการรู้ตัวล่วงหน้าและรับประทานยาเองจะได้ผลดี แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ได้มีผลต่อการกลับเป็นซ้ำนะครับ และในรายที่กลับเป็นซ้ำและเป็นบ่อยมากอาจต้องรับประทานยาทุกวัน เช้า - เย็น ซึ่งจะลดอัตราการกลับเป็นซ้ำลงจาก 12 ครั้งต่อปี เหลือ 1 ครั้งต่อปี

สำหรับยา acyclovir นี้พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่มักจะทนยาได้ดี และเกิดผลข้างเคียงน้อย จึงเป็นที่นิยมใช้ ดังนั้นถ้าท่านเริ่มมีอาการปวดแสบปวดร้อน แสดงว่าโรคเริ่มมีการกำเริบ และอาจมีการแพร่เชื้อได้ จึงควรทำการป้องกันไม่ให้สัมผัสกับผู้อื่น เช่น แยกของใช้ส่วนตัว งดการมีเพศสัมพันธ์เมื่อเกิดแผลบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์

โปรดระลึกไว้เสมอว่า เริ่มเป็นโรคติดต่ออันตรายมากโรคหนึ่ง โรคนี้ถ้าติดต่อไปยังเด็กอ่อนซึ่งเป็นลูกรักของท่าน เด็กอาจมีสมองพิการ ปัญญาอ่อน และถึงแก่ชีวิตได้

เห็นไหมครับว่าเริ่มเป็นโรคที่ก่อให้เกิดความสูญเสียค่อนข้างมาก ทุกท่านควรคิดหาทางป้องกันโรคนี้ และเมื่อเกิดแล้วก็ต้องหาทางป้องกันอย่าให้โรคมีการแพร่กระจายไปยังผู้ใกล้ชิด เช่น เมื่อเกิดเริ่มบริเวณริมฝีปาก พยายามอย่าเช็ดหน้า เช็ดแผลด้วยผ้าเช็ดหน้าหรือผ้าเช็ดตัว เพราะเชื้ออาจจะแพร่ไปสู่บริเวณอื่น

ของร่างกาย ถ้าจำเป็นควรใช้กระดาษเช็ดหน้าตะหรือซับแล้วทิ้งไป หลีกเลี่ยงการสัมผัสบริเวณตาและการสัมผัสกับผู้อื่นเช่น การจูบ และพยายามไม่ใช่ของร่วมกับผู้อื่นในการดื่มหรือรับประทานอาหาร ถ้ายังสงสัยเกี่ยวกับวิธีการป้องกัน ปรึกษาแพทย์โรคผิวหนังน่าจะครับ ท่านจะได้รับคำตอบที่ดีที่สุด

ป้องกันโรคเริ่มได้อย่างไร? มีวัคซีนไหม?(2)

ปัจจุบันยังไม่มียาวัคซีนป้องกันโรคเริ่ม แต่กำลังมีการศึกษาคิดค้นอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นโรคพบบ่อยวิธีป้องกันโรคเริ่มที่ดีที่สุด คือ รักษาสุขอนามัยพื้นฐาน(สุขบัญญัติแห่งชาติ) และกินอาหารมีประโยชน์ห้าหมู่ให้ครบทั้งห้าหมู่ในทุกๆวัน พักผ่อนให้เพียงพอ รักษาอารมณ์/จิตใจไม่ให้เครียด และให้ฝ่ายชายสวมถุง ขางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์เสมอ

ภาพที่ แสดงเริ่มที่บริเวณมุมปาก

ภาพที่ แสดงเริ่มบริเวณริมฝีปากและลิ้น